

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 420/2025
07.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Друштво за производњу, промет и услуге Минел Лазаревац ДОО Лазаревац, МБ ..., чији је пуномоћник Миленко Зарић, адвокат у ..., против тужене Стечајне масе Партизански пут ДОО Београд у стечају, МБ ..., чији је пуномоћник Зоран Ећимовић, адвокат у ..., ради накнаде штете, вредност предмета спора 502.013.124,44 динара, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 4Пж 1235/25 од 03.04.2025. године, у седници већа одржаној 07.11.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужиоца се **ОДБИЈА** у делу којим се побија пресуда Привредног апелационог суда 4Пж 1235/25 од 03.04.2025. године којом је потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 5282/24 од 18.12.2024. године у одбијајућем делу за тужбени захтев за износ од 249.731.852,40 динара са законском затезном каматом од 22.05.2024. године до исплате, за износ од 20.992.067,40 динара са законском затезном каматом од 12.04.2022. године до исплате, за износ од 602.000,00 динара са законском затезном каматом од 12.04.2022. године до исплате и за законске затезне камате на износ од 2.376.736,39 динара од 12.04.2022. године до 17.12.2024. године, као неоснована.

Ревизија тужиоца се **ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА, УКИДАЈУ** се пресуда Привредног суда у Београду П 5282/24 од 18.12.2024. године у одбијајућем делу за тужбени захтев за износ од 228.310.468,25 динара са законском затезном каматом од 12.04.2022. године до исплате и решење о трошковима поступка, и пресуда Привредног апелационог суда 4Пж 1235/25 од 03.04.2025. године у делу у коме је потврђена првостепена пресуда у наведеном делу, и у том делу се предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Привредни суд у Београду је донео пресуду П 5282/24 дана 18.12.2024. године, којом је у ставу I усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу плати износ од 2.376.736,39 динара са законском затезном каматом од 18.12.2024. године до исплате, у ставу II изреке одбио тужбени захтев за исплату износа од 249.731.852,40 динара са законском затезном каматом од 22.05.2024. године до исплате, износа од 20.002.067,40

динара са законском затезном каматом од 12.04.2022. године до исплате, износа од 602.000,00 динара са законском затезном каматом од 12.04.2022. године до исплате, износа од 228.310.468,25 динара са законском затезном каматом од 12.04.2022. године до исплате и законске затезне камате на износ од 2.376.736,39 динара од 12.04.2022. године до 17.12.2024. године, у ставу III изреке обавезао тужиоца да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 3.166.087,00 динара са каматом по Закону о затезној камати од дана извршности пресуде до исплате.

Привредни апелациони суд је донео пресуду 4Пж 1235/25 од 03.04.2025. године, којом је одбио жалбу тужиоца и потврдио првостепену пресуду у ставовима II и III изреке.

Против наведене правноснажне пресуде тужилац је изјавио дозвољену и благовремену ревизију, којом пресуду побија у одбијајућем делу за тужбени захтев и у делу одлуке о трошковима поступка, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/2011...10/2023-цр. Закон) и закључио да је ревизија делимично основана.

Пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку.

Предмет тужбеног захтева је потраживање тужиоца на име накнаде штете због сметања поседа тужиоца од стране туженог, у коришћењу каменолома у Островици, по ком основу тужилац потражује, а одбијен му је тужбени захтев за износ од 249.731.852,40 динара на име вредности камена и камених агрегата, износ од 20.992.067,40 динара на име измакле користи за период отказног рока од 21.06.2017. до 21.07.2017. године, 602.000,00 динара на име новчаних давања према преузетим радницима и 228.31.468,25 динара на име обавезе према закуподавцима машина.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда, на основу кога је донета побијана пресуда, тужилац и тужени су 21.10.2016. године закључили Уговор о пословној сарадњи, ради експлоатације, обраде и продаје кречњака коришћењем каменолома у Островици. Тужени се уговором обавезао да омогући тужиоцу коришћење непокретности и покретне имовине – опреме коју чине дробилична постројења и средства унутрашњег транспорта која се налазе на локацији каменолома, ради експлоатације, обраде и продаје кречњака, које ће предати на коришћење тужиоцу у виђеном стању на дан закључења уговора, а према Записнику о примопредаји који је сачињен 15.07.2016. године. Тужилац је овлашћен да ангажује и другу опрему којом не располаже тужени, и радну снагу која је ангажована од стране туженог за наставак започетих послова. Обавезао се да ће месечно изградити писани извештај о експлоатацији и преради кречњака на површинском копу и оперативни план за текући месец и доставити га туженом, што тужилац није чинио. Тужилац се обавезао да на име накнаде за коришћење непокретности и опреме и остварене добити из комерцијалних уговора плаћа туженом износ од 25.000 евра, увећан за ПДВ, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан фактурисања, сваког првог у месецу за претходни месец, са одређеним увећањима, а као гаранцију за уредно испуњење обавезе из уговора да ће као

депозит уплатити износ од 30.000 евра у динарској проитввредности по средњем курсу НБС на дан закључења уговора или обезбедити банкарску гаранцију, или дати једну сопствену соло меницу. Уговор је закључен на неодређено време, до окончања стечајног поступка над туженим, или до уновчења имовине која је предмет уговора продајом имовине, или туженог као правног лица. Уговорено је право туженог на раскид уговора у случају кршења одредаба уговора од стране тужиоца. Тужилац се обавезао да по истеку рока коришћења врати непокретности и опрему у стање у којем их је примио и да сноси трошкове редовног одржавања опреме. Тужени је тужиоцу доставио 12.04.2017. године опомену пред раскид уговора, којом га је позвао да измири обавезе и упозорио га да ће уколико не поступи по опомену до 20.04.2017. године, раскинути уговор о пословној сарадњи. Тужилац није измирио туженом новчане обавезе из опомене. Тужени је тужиоцу 17.06.2017. године одузео државину над каменоломом и онемогућио му даљи приступ каменолому, изношење већ одминираниог и обрађеног камена и машина које су се налазиле у каменолому, а дана 20.06.2017. године је обавестио тужиоца о отказу Уговора о пословно – техничкој сарадњи, због неиспуњења обавезе са стране тужиоца да положи депозит у износу од 30.000 евра и због неиспуњења обавезе редовног плаћања закупнине. Дана 21.06.2017. године је тужилац поново преузео државину над каменоломом, у којој је био тога дана од 07-13 часова, када га је тужени поново удаљио и у државину увео Велак инжењеринг ДОО Београд, са опремом и залихом кречњака која се тамо налазила. Дописом од 25.10.2017. године тужилац је обавестио туженог да раније није примио раскид уговора, и да не прихвата раскид јер је неоснован. Тужилац је покренуо против туженог спор због сметања државине који је окончан решењем Привредног суда у Нишу П 121/2019 од 05.03.2019. године којим је утврђено сметање државине тужиоца од стране туженог. Тужилац је закључио уговор о закупу грађевинске механизације са Несам инжењерингом ДОО 01.11.2016. године, за потребе производње и прераде у каменолому, док постоји потреба тужиоца за закупом. Није изнео из каменолома опрему тог закуподавца пре одузимања државине, ни у време док је био у државини 21.06.2017. године, иако га је претходно дописом од 18.06.2017. године Несам инжењеринг обавестио да је 17. и 18.06.2017. године покушао да преузме своју механизацију, али му није дозвољено да уђе у каменолом.. Вансудским поравнањем од 20.06.2018. године се тужилац обавезао да наведеном закуподавцу на име накнаде штете због немогућности коришћења механизације у периоду од 23.06.2017. године до 31.03.2018. године исплати 230.687.204,64 динара. Тужилац је у периоду од 21.10.2016. године до средине јуна 2017. године закључио бројне уговоре о продаји камена, камених агрегата и нуспроизвода, по којима је испоручивао робу купцима. У септембру и октобру 2017. године отказао је уговоре о раду са 30 запослених. Утврђено је да је тужилац био у државини каменолома и продавао камен и након што је сметан у државини 21.06.2017. године, и то у периоду од 24.10.2017. до 22.11.2017. године, у ком периоду је продао 38.550 тона и лагеровао још 20.091,80 м3. У државину каменолома тужиоца је поново увео извршитељ, 20.10.2017. године, а 21.11.2017. године је каменолом преузео Велак инжењеринг ДОО, по уговору са туженим. Из изведених доказа није се могла утврдити количина и вредност одминираниог и обрађеног камена који се налазио у каменолому на дан 17. и 21.06.2017. године, о томе тужилац није пружио доказе, па се није могло утврдити да је остало више од оног што је тужилац одвојио за Несам инжењеринг ДОО на основу поравнања од 02.06.2017. године на име дуга и оног што је продао док је био у државини каменолома у новембру 2017. године. Правноснажна је пресуда Привредног суда у Београду П 5459/2019 од 25.05.2022. године донета у овој парници у погледу основа тужбеног захтева, док је укинута у погледу висине досуђеног износа, па је у поновном поступку

донета пресуда која се побија ревизијом. У пресуди Врховног суда Прев 1908/23 од 10.10.2024. године наведено је да постоји основ по коме тужилац може да потражује накнаду штете и то за период у коме је био незаконито онемогућен да приступи каменолому ради преузимања експлоатисаног камена и сопствене грађевинске механизације и теретних возила, али да је уговор престао да постоји једностраном изјавом туженог услед постојања отказног разлога, уз поштовање отказног рока, па се по том основу нису стекли услови за накнаду штете јер се не ради о незаконитом раскидању уговора од стране туженог.

Нижестепени судови закључују да није основан тужбени захтев за 249.731.852,40 динара на име штете која се огледа у разлици између вредности камена и камених агрегата које је тужилац имао обавезу да испоручи купцима по закљученим уговорима у периоду након уговора са туженим до 17.06.2017. године и вредности испоручене робе до 17.06.2017. године, јер тужилац није доказао коју количину камена је одминирао и обрадио до сметања државине од стране туженог, нити да је тужени однео из каменолома камен који је тужилац обрадио, нити је тужилац 24.10.2017. године затекао мање количине одминирааног и обрађеног камена од оних које је оставио 21.06.2017. године и могао је у периоду од 24.10.2017. године до 21.11.2017. године док је био у државини каменолома да однесе све што је његово, па имовина тужиоца није умањена за вредност камена који је остао у каменолому у време сметања државине.

Како није доказана количина камена или камених агрегата којима је тужени незаконито располагао на штету тужиоца, није доказан основ и висина накнаде на коју би тужилац имао право, те је одлука у том делу правилна.

Одбијен је тужбени захтев за 20.992.067,40 динара са затезном каматом на име измакле користи за период отказног рока од 21.06. до 21.07.2017. године, јер тужилац нема право да захтева накнаду измакле користи за период након раскида уговора због некоришћења у обављању пословне делатности каменолома, јер је скривио раскид и био је у обавези да каменолом преда туженом.

Одлука је правилна, јер, као што је исказано у одлуци Врховног суда Прев 1908/23 од 10.10.2024. године, тужени је уговор раскинуо 20.06.2017. године, до када је одржан отказни рок од 30 дана, и не ради се о незаконитом раскидању уговора од стране туженог, већ услед постојања отказног разлога на страни тужиоца. Након раскида уговора, тужилац није имао право да користи каменолом, ни да из таквог коришћења остварује корист. И у односу на овај тужбени захтев, од значаја је да према закључку нижестепених судова тужилац није доказао количине и вредности одминирааног и обрађеног камена који се налазио у каменолому на дан незаконитог одузимања поседа од стране туженог тужиоцу.

Износ од 602.000,00 динара на име новачних давања према преузетим радницима тужилац неосновано потражује од туженог јер би ту обавезу према преузетим радницима имао и да није било сметања државине од стране туженог. Правилан је такав закључак нижестепених судова.

Према одредбама члана 132. став 1. ЗОО, раскидом уговора обе стране су ослобођене својих обавеза, изузев обавезе на накнаду штете. Страна која је скривила

раскид уговора, што је у овом случају тужилац, нема право да од друге уговорне стране тражи накнаду штете коју је трпела због раскида уговора. Стога, тужилац нема право да захтева накнаду оне штете коју је трпела као измаклу корист због раскида уговора, посебно код чињенице да је са стране туженог одржан предвиђени отказни рок. Тужилац би имао право на накнаду оне штете коју је трпео као последицу незаконитог сметања поседа од стране туженог, по основу деликтне одговорности. Према одредби члана 154. став 1. ЗОО, ко другоме проузрокује штету, дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Према одредби члана 155. истог закона, штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист). Посебно, при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем (члан 189. став 3. ЗОО). У конкретном случају, тужилац је захтевао 20.992.067,40 динара са затезном каматом на име измакле користи за период отказног рока од 21.06. до 21.07.2017. године, али према редовном току ствари такву корист не би могао очекивати због раскида уговора, његовом кривицом, уз одржан отказни рок.

Надаље, тужилац није доказао обим и висину штете, на име количина камена и агрегата које је одминирао, обрадио и тврди да су остали приликом сметања поседа на каменолому. Правилност утврђеног чињеничног стања се у овој парници ревизијом не може побијати, према одредби члана 407. став 2. Закона о парничном поступку.

Нижестепени судови закључују да тужени није дужан да тужиоцу накнади штету коју је тужилац евентуално трпео услед настанка обавезе према Несам инжењерингу ДОО Грачац због тога што му није вратио закупљену механизацију, јер је тужилац био у државини каменолома од 23.06.2017. године до 31.03.2018. године у укупном износу од 230.687.204,64 динара. Тужиоцу је досуђен износ на име накнаде штете по том основу у висини закупнине за период од 23.07.2017. до 23.10.2017. године, али умањено за допринос тужиоца настанку штете у $\frac{1}{2}$, у износу од 1.487.203,39 динара и за закупнину за дробилицу за период од 23.06. до 23.10.2017. године, умањено за допринос тужиоца, износ од 889.533,00 динара, укупно 2.376.736,39 динара, у ком усвајајућем делу против пресуде није изјављена ревизија. Судови закључују да је настанку штете коју је трпео, допринео и тужилац, јер из навода тужиоца произилази да није имао намеру да 17.06.2017. године, када му је тужени одузео државину, нити 21.06.2017. године када му је тужени саопштио да раскида уговор, преда каменолом у државину туженом. Нижестепени судови закључују да је након 24.10.2017. године, до 21.11.2017. године тужилац био у државини каменолома, па је био у могућности да механизацију преда, односно није био спречен од стране туженог да то учини. Тужени након 21.11.2017. године није онемогућио ни тужиоца, ни Несам инжењеринг ДОО да преузме механизацију. Поравнање које је тужилац закључио са Несам инжењеринг ДОО туженог не обавезује. По овом основу одбијен је тужбени захтев за 228.310.468,25 динара.

Међутим, правилност ове одлуке се за сада не може прихватити. Утврђено је да је уговор престао раскидом, 20.06.2017. године. Тужени је тужиоцу незаконито одузео посед каменолома 17.06.2017. године, па је тужилац од тада, а не од 23.07.2017. године трпео штету због некористићења механизације за коју је био у обавези да плати закупнину. За период до раскида уговора 20.06.2017. године, не може се прихватити закључак нижестепених судова о подељеној одговорности тужиоца и туженог за насталу штету

због некоришћења закупљене опреме, механизације и дробилице, односно о доприносу тужиоца тиме што није имао намеру да преда каменолом у државину туженом. На то тужилац није имао обавезу до 21.06.2017. године. Произилази закључак да није расправљено у ком обиму је тужилац трпео штету због некоришћења механизације и дробилице коју је узео у закуп, у периоду од 17.06.2017. године до престанка уговора раскидом са стране туженог, за коју штету би одговарао искључиво тужени, а ни обим одговорности тужиоца за околност да механизацију није могао вратити ни до 24.10.2017. године, када је поново ступио у државину каменолома.

Ревизијом се оправдано указује на неоснован закључак нижестепених судова да је тужилац допринео настанку штете коју је трпео због немогућности да врати механизацију у периоду када је доказано незаконито сметан од стране тужиоца у поседу каменолома. Према разлозима пресуда, тужиоцу је досуђен износ од 2.376.736,39 динара по основу такве штете. Међутим, изостанак намере тужиоца да врати каменолом закуподавцу по престанку уговора није у узрочној вези са његовом немогућношћу да врати механизацију закуподавцу, већ је узрок томе противправно поступање туженог. Надаље, висина штете по овом основу утврђена је за период од три месеца, од 23.07.2017. године до 23.10.2017. године, иако је тужилац сметан у поседу од 23.06.2017. године, дакле 4 месеца. Позилази да нису расправљена сва релевантна питања од значаја за допринос тужиоца настанку штете по овом основу и висину те штете. То је разлог што су по одредби члана 416. став 2. ЗПП укинуте другостепена и првостепена пресуда у одбијајућем делу за износ од 228.310.468,25 динара са законским затезним каматама и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Последично, укинута је и одлука о трошковима поступка, по одредби члана 165. став 3. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић